

DE POTENTIËLE LEVENSDUUR VAN EEN RIETEN DAK

Over het algemeen geldt: hoe droger het dak gemiddeld is, des te langer zal het meegaan. De potentiële levensduur van een rieten dak hangt af van veel factoren, de belangrijkste zijn:

- **De kwaliteit van het gebruikte riet, dit bepaalt voor ongeveer 50 % de levensduur van het dak.**
- **De hellingshoek van het dak, dit bepaalt voor ongeveer 25 % de levensduur van het dak.**

Alle overige factoren bepalen dan samen de laatste 25 % van de potentiële levensduur.

De potentiële levensduur hangt van de volgende factoren af (ook globaal in deze volgorde)

1. Het gebruikte riet.
2. De hellingshoek van het dak in combinatie met de lengte van het dakvlak.
3. De toegepaste dakdetaileringen.
4. Het vakmanschap van de rietdekker.
5. De ligging, de hoeveelheid wind, zon en bomen rond het pand.
6. De oriëntatie t.o.v. de zon (noord- of zuidkant).
7. Het gepleegde onderhoud.
8. De gekozen onderconstructie in combinatie met het gebruik van het onderliggende pand.

KORTE TOELICHTING

1 - Riet is een natuurproduct. Niet alle partijen riet hebben dezelfde potentiële levensduur.

Riet wordt in Nederland geoogst van januari tot mei. In het buitenland van oktober tot april, afhankelijk van het herkomstland. Hierdoor is het aangeboden riet niet het gehele jaar van dezelfde kwaliteit. In oktober, november en december is er in slechte oogstjaren duidelijk minder keus dan de rest van het jaar en staat ook de kwaliteit van het restant aan riet soms onder druk. Voor goed riet is de opdrachtgever vooral afhankelijk van het kwaliteitsbesef van de rietdekker. Over het algemeen geldt: hoe hoger het kwaliteitsbesef van de rietdekker des te beter riet krijgt de klant. Net als de rietdekker voor een groot deel zelf weer afhankelijk is van zijn rietleverancier. De kwaliteit van riet is sinds kort meetbaar en meer en meer partijen riet worden op kwaliteit gemeten. Algemeen gangbaar is dit echter nog niet (zie voor meer info het boek: "De kwaliteit van riet").

2 - De hellingshoek van het dak in combinatie met de lengte van het dakvlak.

Hoe steiler het dak des te steiler liggen de rietstengels op het dak. Des te beter wateren zij af en des te minder diep dringt hemelwater in het dak door. Een steiler dak wordt dus minder nat en is sneller droog dan een wat vlakker dak, hierdoor gaat een steiler dak langer mee. Een langer dakvlak vangt meer water, het water dringt hierdoor dieper door in het rietpakket (vooral in de onderste helft) ook hierdoor is het rietpakket dan langer vochtig.

3 - De toegepaste dak detaileringen.

De toegepaste detaileringen bepalen ook voor een gedeelte de hellingshoek van de rietstengels en het gemak waarmee het water van het dak afstroomt. Zo liggen killen (binnenhoeken) altijd vlakker dan de dakvlakken die zij verbinden en voeren een overmaat aan hemelwater af maar als binnenhoek drogen ze moeilijker. Killen zijn dus kwetsbaar en zullen altijd minder lang meegaan en meer

onderhoudt behoeven dan de rest van het dak. Bovenkanten van dakkapellen hebben altijd een slechtere hellingshoek dan de dakvlakken zelf. Een zadeldak heeft altijd een onderhoudsgevoelige nokbeëindiging. Dit geldt ook als op de kopgevel een schoorsteen staat. Riet op een breeuw ligt altijd gedraaid, het ligt daardoor vlakker. Een druk dak met veel speciale details zal daarom een kortere levensduur verwachting hebben en meer onderhoud behoeven dan een saai recht vlak dak zonder deze details.

4 - Het vakmanschap van de rietdekker.

Er bestaat altijd verschil in vakmanschap tussen de ene en de andere ambachtsman. Ook kan er verschil bestaan in het kwaliteitsbesef tussen rietdekkers en rietdekbedrijven. Dit vertaalt zich ook in de prijs van het rieten dak. Hoe meer zorg en aandacht de rietdekker besteedt aan het maken van een rieten dak, hoe minder vierkante meters er per dag gemaakt kunnen worden. Dus zal de prijs per meter evenredig moeten toenemen. Maar hoe beter het dak gemaakt is, des te langer zal ook de potentiële levensduur van het dak zijn. Zo heeft omgekeerd een goedkoper dak vaak een kortere levensduur. Echte uitvoeringsfouten, van de rietdekker, hebben altijd een negatief effect op de levensduur van het dak.

5 - De ligging, de hoeveelheid wind, zon en bomen rond het pand.

Het zal duidelijk zijn dat een rieten dak op een woning midden op een kaal weiland sneller droogt dan hetzelfde dak op een woning gebouwd in het bos. In het laatste geval zullen bomen de vrije toetreding van zonneschijn maar vooral ook wind en tocht op en rond het dak belemmeren. Schaduw en of de drup van een boom op het riet kost relatief veel potentiële levensduur. Drupt een boom op een dak dan kan dit de levensduur met wel 50 % bekorten. (Elke nacht dat het dauwt drupt de boom op het dak en maakt het riet pakket nat).

6 - De oriëntatie t.o.v. de zon (noord- oost- zuid- of de westkant).

Door de oriëntatie ten opzichte van de zon zal een oost- en zuidkant vrijwel altijd sneller drogen dan de west- en noordkanten van een rieten dak. De zon beschijnt deze dakvlakken 's morgens het eerst en het langst. Problemen met de levensduur zullen dan ook meestal op de west- en noordkanten het eerst zichtbaar worden.

7 - Het gepleegde onderhoud.

Hoe beter een rieten dak wordt onderhouden, hoe langer het mee zal gaan. Een met dennennaalden, bladeren en/of algen vervuild dak zal een langere droogtijd te zien geven. Dan zal het dak dus gemiddeld langer vochtig zijn en dus sneller achteruitgaan dan een schoon dak. Goed en tijdig onderhoud zal de levensduur meer verlengen dan de investering in kosten doet vermoeden. Andersom werkt het ook, een te kort aan onderhoud zal zich altijd wreken.

8 - De gekozen onderconstructie in combinatie met het gebruik van het onderliggende pand.

Huizen worden steeds dampdichter gebouwd. Cementvloeren, dubbel glas in goed sluitende kozijnen, laten bijna geen woonvocht meer door. Het dak is dan soms damptechnisch de zwakste schakel. Een groot deel van het woonvocht "ventileert" wel door het rieten dak naar buiten. Dit is niet altijd schadelijk, het rieten dak voert een geringe hoeveelheid vocht wel af tenzij een slecht drogende buitenkant dit uittreden van het woonvocht belemmert. Om een goede energieprestatie te halen moet ook het rieten dak steeds tocht-vrij en dampdichter worden uitgevoerd. Een goed uitgevoerde traditionele open of juist een gesloten onderconstructie (een zogenaamd schroefdak) laten mits goed uitgevoerd geen relevant verschil in levensduur zien.

Bij het maken van een echt duurzaam rieten dak moeten alle bovenstaande punten meewerken. Zowel de architect, de aannemer, de rietdekker alsook de eigenaar van het rieten dak dragen daardoor een gemeenschappelijke verantwoording voor de te behalen levensduur. Wordt tegen slechts één punt (zwaar)gezondigd dan kan dit al funest zijn voor de potentiële levensduur van het dak. Vaker komt het voor dat meerdere factoren niet echt optimaal zijn en samen verantwoordelijk zijn voor een kortere levensduur van (een gedeelte van) het dak dan wellicht gehoopt of verwacht.